

Кириленко Марина

студентка

Толочко Світлана

к.пед.н., доцент

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

ОПТИМІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Євроінтеграційні процеси, які відбуваються в українському суспільстві та в освіті, вимагають зосередження на розвитку позитивних традицій теорії виховання.

Аналіз практики співвідношення управління і самоврядування у вищих навчальних закладах показав, що самоврядування не є суттєвим елементом функціонування студентського колективу, оскільки управління і самоврядування часто не сприймаються як єдиний, обопільний процес управління його життєдіяльністю. Виховний, соціалізуючий потенціал самоврядування не тільки використовується не цілеспрямовано, але й просто часто не усвідомлюється. Необхідність підготовки висококваліфікованих кадрів, а також обмеженість життєвого досвіду студентської молоді актуалізують означену проблему.

Діяльність органів студентського самоврядування органічно пов'язана з мінливими процесами, що відбуваються в суспільному житті. Демократичні перетворення, інтеграція до світової спільноти, формування у молоді нових пріоритетів визначена у Програмі Президента України «Десять кроків назустріч людям», що є суттєвим внеском у розробку сучасних підходів діяльності органів студентського самоврядування. Це, зокрема, такі ключові положення: студентське самоврядування є важливим фактором розвитку і модернізації суспільства, виявлення потенційних лідерів, вироблення у них навичок управлінської та організаторської роботи з колективом, формування майбутньої еліти нації; опора на ініціативу, активну життєву позицію, європейські ціннісні орієнтації студентства є реальним показником цивілізованості суспільства, утвердження в ньому демократичних начал.

Проблема діяльності органів студентського самоврядування має глибоке теоретичне та практичне коріння. Засади розвитку підходів вітчизняної педагогіки щодо окресленої проблеми містяться та є надзвичайно цінними у педагогічній спадщині А.С. Макаренка.

Теорія та практика самоврядування відображена у педагогічній спадщині А. Макаренка, яка припадає на 30-ті роки, тобто часові реалії, позначені економічними труднощами, важкими соціально-педагогічними умовами. Цариною педагогічної діяльності А. Макаренка були дитячі колонії, педагогічним завданням яких визначалося: перевиховання «важких» підлітків.

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики соціально-орієнтованої економіки в євроінтеграційних умовах»**

Цим пояснюється дещо жорстка регламентація макаренківської системи дитячого самоврядування, яка об'єднувала виробничу працю, побут, самообслуговування, навчання, громадське життя, співробітництво підлітків і дорослих.

Особистість вихованця в спадщині видатного теоретика та практика проблем самоврядування посіла нову позицію: трактується не як об'єкт виховного впливу, а як його носій – суб'єкт. Суб'єктом, на думку А. Макаренка, особистість може стати, тільки виражаючи інтереси колективу, який у свою чергу забезпечує кожній індивідуальності сприятливі умови розвитку. Система самоврядування в комуні – це система реальної відповідальності кожного за спільну справу і всіх за одного із членів. А. Макаренко вважав наріжним каменем фундаменту тодішньої школи виробничу працю, що створює для суспільства матеріальні цінності, особливо підкреслюючи її велике виховне значення. Проте педагог вбачав у дитячій виробничій праці тільки можливість пережити господарчі турботи й усвідомлювати відповідальність за свою роботу.

У кваліфікованій, високопродуктивній праці вихованець набуває якостей господаря й організатора, оскільки йому доводиться вирішувати виробничо-економічні і соціальні питання, тому А. Макаренко підкреслював, що в трудових зусиллях відбувається не тільки робоча підготовка майбутнього спеціаліста, але й підготовка товариша, який працює на результат, що залежить від цього спільного процесу. Таке ставлення прийнятне і для навчальної праці, тим більше, що школа не завжди могла похвалитися успіхами в культивуванні праці, в оволодінні знаннями.

Сучасний розгляд системи самоврядування у вищих навчальних закладах вимагає, передовсім, проведення логіко-семантичного аналізу поняття «самоврядування». У словниках зазначається, що самоврядування – це право на внутрішнє управління своїми справами.

Проте метою, завданням, функціями не передбачалося втілення в студентське побутування «культу високого професіоналізму», не зосереджувалася увага на якісній підготовці студентів до їхньої майбутньої професійної самореалізації, формуванні соціально значущих якостей особистості.

Достатньо поширене хибне розуміння системи самоврядування як надмірної опіки або ж самоусунення педагогів від студентського самоврядування. Студенти, по суті, є суб'єктами педагогічного управління, проте не готові до виконання суб'єктної функції. Спостерігається пасивність, беспорядність студентської молоді в організації власної навчальної діяльності, недостатня зацікавленість в отриманні найбільш ґрунтовних професійних знань. І як наслідок, простежується невідповідність між вимогами певного виробництва до соціальної і професійної підготовки молодих спеціалістів та реальним рівнем їх підготовки.

Напрям 3

«Досвід застосування та перспективи впровадження інновацій у вищій школі»

Поступово в закладі ускладнюється зміст студентської самоуправлінської діяльності. Все це створює сприятливий фон для росту управлінської компетентності студентів, збагачення їхнього досвіду самоврядування, розвитку організаторських здібностей, що формує надійну базу для подальшої професійної діяльності після закінчення вищого навчального закладу. У цієї частини студентів все більше відчуваються зрушення від пасивності, байдужості, функціональності поведінки і вчинків в бік вияву ініціативи, самостійності і зацікавленості в успішному закінченні навчального закладу-

Спілкування у процесі спільної діяльності, побудоване за типом співробітництва, створює, як і інші стилі спілкування, умови для впливу сторін одне на одного, для взаємодії. Атмосфера співробітництва стає фактором активізації позиції студентів, гармонізації їх особистості і розвитку творчих сил. Але найголовніше – породжує ділові стосунки співробітництва між усіма учасниками спільної діяльності.

Вступаючи у процес спільної самоуправлінської діяльності у ділові й особистісні стосунки з іншими її учасниками на правах партнерів, студенти отримують можливість мати регулюючий вплив на мету і мотиви їх поведінки і дій, регулювати й власну поведінку.

Слід зазначити й залежності іншого роду: чим більше норм і цінностей студентського колективу збігаються з устремліннями педагогів, тим вища якість їхньої взаємодії; чим більше створюється ситуацій для виявлення особистісних якостей студентів і педагогів, тим глибша і змістовніша їхня взаємодія; чим більше в навчальному колективі створюється ситуацій, у яких студентський колектив виступає як суб'єкт, тим вища віддача взаємодії, тим повніше реалізується його виховний потенціал.

Органічно в концепцію навчально-виховного процесу втілено ідеї демократизації і гуманізації стосунків, змісту і методів самоуправлінської діяльності, ділової співпраці педагогів і тих, хто навчається в різноманітних видах діяльності, їхня взаємодія у спільних органах управління [1].

Постійна увага адміністрації, викладачів, студентів та всіх учасників навчально-виховного процесу до організації діяльності органів самоврядування дозволяє виокремити такі її особливості:

- наявність для її учасників спільної мети;
- наявність спільної мотивації;
- об'єднання, суміщення або поєднання індивідуальних діяльностей;
- розчленування єдиного процесу діяльності на окремі функціонально пов'язані операції та їх розподіл між учасниками для виконання спільної діяльності;
- координація індивідуальних діяльностей її учасників, їх узгодженість, виконання дій у строго встановленій послідовності;

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики соціально-орієнтованої економіки в євроінтеграційних умовах»**

- необхідність в управлінні індивідуальними діяльностями;
- наявність для її учасників єдиного кінцевого результату;
- наявність єдиного простору й одночасність виконання індивідуальних діяльностей.

Список використаних джерел

1. Зязюн І.А. Міжнародна Макаренківська асоціація: проблеми і досягнення // Педагогіка і психологія. – 1998. – №1. – С.235-238.
2. Лазаренко Л.А., Шевченко Л.С., Бех Т.М. Использование идей А.С.Макаренковзэкономическомвоспитании будущихучителей//Творческое наследие А.С.Макаренко и совершенствование подготовки педагогических кадров.: Тез. докладов и выступлений. – Полтава, 1988. – С.111-113.
3. Макаренко А.С. Педагогические сочинения: В 8 т. – Т. 5. / Редкол.: М.И. Кондаков и др. - М., 1983.